

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗЕ НЕДЕЉНО ЈЕДАНПУТ НА ТАБАКУ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:

НА ГОДИМУ . . . . . 6 дин.
НА ПОДА ГОДИНЕ . . . . . 3 " "
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИМУ . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА

ЈЕ У ЗДАЊУ

ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте.
Преплату ваља слаати уплатницом на општински суд а све кореспонденције на уредника.
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.
Неплаћена писма не примљују се.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

СТЕЧАЈ

Одбор општине вароши Београда одлучио је на састанку 10-ог новембра прошле године: да се водоводи, канали и осветлење вароши изврше путем концесије а под најповољнијим условима, који се добију.

Предајући ову одлуку Одбора јавности, Суд општине вар. Београда позива све оне фирме које би се поменутих послова, било појединих било укупних, хтеле примити, да се са понудама обрате Суду до 10 марта ове године (по старом).

Ближа обавештења на захтев даваће општински Суд.

Из седнице 11 новембра 1886 год. Београд.

ЗАПИСНИК

Редовног састанка општинског одбора 26 јануара 1887 год.

Састанак отворен у 5 и по часова

Били су: председник општине г. Мијајло М. Богићевић; члан суда г. Јанаћ Јанковић; одборници и заменици: г. г. Мијајло Кљидис, Јован Дилбер, Милан Вељковић, Димитрије Миловановић, Коста Петровић, Др. Ђорђе Димитрајевић, Др. Марко Лего, Никола Кики, Ђура Козарац, Светозар Јанковић, Марко Степановић, Фердинанд Розелт, Стеван Јосиповић, Павле Матић, Атанасије Ђ. Кумануди, Васа Дучић, Сергије Ставковић, Милош Симоновић, Илија Ангоновић, Димитрије Наумовић, Никола З. Поповић, Стеван Добровојевић, Никола Води, Мијајло Стевановић, Вучко Стојановић, Јован Милановић, Милан Павловић, Јован Петковић, Коста Црногорац.

Извинили изостанке: гг. Мијајло Павловић, др. Михајло Вујић, Петар Карастојаковић, Рака Миленковић, Никола Ђорђевић, Самуил Пијаде, Милутин Марковић.

Г. Председник. Састанак је отворен, хоћете ли да чујете протокол прошлог састанка. (Чује се: читали смо у новинама.)

Г. К. Петровић. Ја имам да приметим да је у штампаном записнику од прошле седнице погрешно стављено „прима завештање сиротињи пок. А. Радичевића са потписом“ а треба примис и т. д. са „пописом“ који сам ја тражио за то, што би општина у протизном случају према закону т. Ј, примив имање без пописа, морала да прими на се и дуг, па ма он изнео и много више од оне суме, која ће јој по завештању пок. Радичевића, припасти.

Г. Председник. То је штампарска погрешка која ће се као и све друге у томе записнику исправити у идућем броју. Има ли још ко шта да примети? (нема).

Г. Ј. Дилбер. Ја бих предложио да се у будуће на одборском записнику код сваког свршеног рада и закључка одборског назначи: је ли извршен или није. (Прима се.)

Бр. 23

Г. Председник. При избору лица за оцењивање материјала поткрала се случајно погрешка те су нека лица изабрала, и ако су већ раније била изабрана а та су: за платно г. г. Мијајло Стевановић, Дана Русидес и Сима Тадић и за израђено одело г. Вадое Виторовић. На место ових општински суд предлаже за платно г. Јована Алина, Благоја Спасића, Вукомана Милетића Јована Рајковића; а за израђено одело г. Марка Петровића. Примате ли предложене? (Примамо).

Оглашујем да су

изабрани

за оцењивање материјала при управи војне одеће још за платно г. г. Јован Алин, Благоје Спасић, Јован Рајковић, Вукоман Милетић; за израђено одело г. Марко Петровијевић.

Бр. 24

Г. Председник. На дневном је реду молба 12 дуванџија који су остали без занимања те ових дана прарађују бал у корист своју и своје сиротне деце, па моле да им се опрости такса која се за балове плаћа општ. каси за сиротињу.

По што се нико није јавио као противан, г. председник оглашава да је одбор молнице ослободио од таксе за ову забаву.

Бр. 25

Г. Председник. Ђура Јовановић пострадали трг. из Земуна, који је некада покљонио саборској цркви 10 дук.

цес. моли да му сада када је у крајњој сиротињи а и болестан, учини каква милостиња.

Г. М. Степановић. Он би требао да тражи од саборне цркве да му то врати, а по закону има на то право.

Г. К. Петровић. Да упутимо ову молбу одбору за милостиње, па како он нађе за добро тако нека и учини.

Г. Ст. Добривојевић. Одбор може за милостиње да да највише 4 дин. Међутим кад је он имао патриотског осећања и покључио сиротињи 10 дук. цес. у своме добром стању дакле, имао сажалења према сиротињи, то би сад требало да сиротињски фонд има сажалења према њему; па с тога сам мишлења да му дамо два до три дуката. (Чује се до 2 дуката.)

Г. Председник. Пристајете ли да му дамо 2 дук. (Пристајемо) Оглашујем да је одбор

решило

да се Борђу Јовановићу бив. трговцу да из општинске касе 24 динара у име милостиње и то једном за свагда. Против су били г. г. Светозар Јанковић и Васа Дучић.

Бр. 26

Г. Председник. Штерија Николић бив. трг, који је услед пожара пропао, те нема чиме себе и своју породицу да равна, моли да му општина да какво издржање. На молби је потписано и неколико грађана и трговаца.

Г. Ј. Дилбер. Ми би у сваком случају морали нашем грађанину да дамо помоћ, но ја држим да би корисније било кад би га примили у службу па би га председништво могло да употреби на разношење новина и др. лакше послове. Тако би уживао помоћ од 4—5 дуката.

Г. М. Кљидио. То би се могло учинити само ако би било празног места; али ја ипак држим да би било незгодно давати му службу и због тога што је човек стар.

Г. Јован Дилбер. Ја ово предлажем а ви ако хоћете да усвојите — добро.

Г. С. Стањковић. Ја се слажем са г. Дилбером, а био бих мишлења да се та ствар повери председништву, па ако оно нађе да може да учини нека учини.

Г. Јован Дилбер. Треба имати у виду да он има 8 деце, да му је ватра све сагорела и према томе решавати.

Г. Васа Дучић. Да ли има одрасле деце?

Г. М. Кљидио. (И питање је јесу ли му деца тако мала да мора он да их издржава; или они њега могу да издржавају. (Чује се најстарије му је женско дете од 15 год). Онда да му се даје дупла милостања, дакле 8 дин. недељно.

Г. Председник. Усвајате ли да се даје њему и детету милостиња 8 динара недељно? (Усвајамо) Оглашујем да је одбор једногласно

решило

да се Штерија Николићу бив. трговцу даје из општинске касе недељно осам динара њему и његовој деци у име издржања

Бр. 27

Г. Председник. На дневном је реду молба грађана са дођола. Хоћете ли да чујете молбу грађана или да г. Н. Кики о исхој реферисе (Да чујемо г. Н. Кики).

Г. Н. Кики. Има већ и месеца како је забрањено да се вода са Дунава носи; услед те забране грађани дођола краја правуђени су да плаћају саку воде по 4 до 5 гроша, што је разуме се врло скупо; многи су због тога морали да напусте станове и тако сад има у овом крају до 120 празних станова. Али како је заразна болест престала, то грађанство тога краја моли да му се, до појаве заразе, дозволи и шења воде са Дунава, разуме се у малим судовима.

Г. Др. В. Дмитријевић. Ја мислим да ће и сама санитарска полиција у своје време наредити што треба; у противном, учиниће се за то корак из министарства.

Према овоме, одбор

решава

да се молба са мњењем општинског шефа лекара упути санитарској полицији на решење.

Бр. 28

Г. Председник. Да би записници на време (одма прве недеље) били штампани потребно је да се рукопис предаје штампарији у уторак изјутра, јер кад би се доцније давао морао би се повећати број радника на општ. листу за шта би ми морали више плаћати ако би се дало да одборска радња излази на јавност прве недеље. Иначе чекало би се равно 15 дана, да се види шта је у одбору решено.

Због тога деловодство предлаже да држимо састанке суботом, па ће се онда удесити да одборски записници излазе на концу недеље, дакле, у другу суботу по подне, под недељним датумом.

По саслушању реферата одбор је

решило:

да се седница одборске држе суботом.

Г. Председник. Пре но што би се конкурсом, који је по одлуци одборској од 11 нов. одређен за 10 март тек. год. пр. год. решило питање о грађењу канала у вароши Београду, нужно је да се пронађу извори из којих би се израда тих канала од плаћивати могла.

По мишлењу комисије која је по решењу одборском проучавала питања о водоводима, канализацији, осветлењу калдрми и трошарини извесних европејских вароши и која је поднела реферат општини 28 јануара 1885 год. канализација вароши Београда коштала би око 3000000 дин. Особито ако се усвоји систем Варингов, може се са сигурношћу тврдити да коштање канализације неће прећи цифру од 3,000000.

Ако дакле узмемо да ће канализација коштати општину 3,000000 динара и ако предпоставимо да ћемо на конкурс добити предузимача која ће нам саградити канале под условом да му општина плаћа годишње 6% интереса и 2% одплате, свега 8% онда нам је за подмирење и одплату тога рада нужна годишња сума од 240.000 динара.

У редовном доходу општинском немамо не само толике но ни далеко мање цифре, и с тога би ју морали створити новим дажбинама од стране грађанства.

По приближном рачуну Београд има око 3000 кућа. Ако би се узаконило да су сви притежаци кућа дужни

увести своје канале у општински, и ако би се узело да се просечно са куће на кућу удари такса од 600 динара за право на увођење канала у општински, — такса која би се имала за 23½ године у једнаким годишњим ратама уплатити, добила би се за одплату канала годишња цифра од 78,000 дин. од прилике.

Такса та од 600 дин. која би се у лугом року од 23½ године имала уплатити није теретна по грађанство, јер сада многе куће годишње плаћају 5 пута већу суму на редовно чишћење својих сенгруба и ја сам уверен да би грађанство ту таксу радо примило, него што би ју тако плаћало, тим пре што би та иста такса била годишње распоређивана према важности и величини куће и сенгрубног канала.

Тој суми могла би се додати још и она од 10,000 динара која би се редовно наплаћивала од грађанства у суми од 3 дин. од куће и то у име одржавања канала.

Те две суме скупа узете износе око 88,000 динара годишње.

Али како је нама нужно за одплату канализације добити годишњу цифру дохода од 240,000 дин. то нам према том рачуву недостаје још 152,000 дин.

Да не би због недостатка те суме морали оптерећавати грађанство новим дажбинама, или да не би морали прићи продаји извесних општинских имања, — начинима из којих би први био осетно теретан а други врло слабо грађанству нашем, — част ми је господо предложити вам да усвојите да се за исплату канализације и за повећање цифре на калдрму и нивелисање вароши Београда, оснује варошка лутрија са класама, по плану онакових каквих има Хамбург, Лајпциг и још неке вароши германске.

Ја сам имао част говорити о томе приватно са већином чланова краљевске владе и нашао сам код њих одобравање а г. министар финансије обећао ми је још да ће потпомоћи општину да добије надлежно одобрење.

Као најстручнији у нас човек за таква предузећа познат је г. Милан Ж. Борђевић. Он је шта више од Хамбуршке лутрије добио извесну награду за поправку њихове лутрије. Ја, сам, господо са њим говорио и он ме је уверио, да у таквом предузећу општина нити има шта да улажени шта да ризикује, а у средњим околностима може се надати чистој добити од 240—250,000 динара годишње. Г. Борђевић био је тако добар те је се ставио на расположење општине, ради израде целокупног плана такве лутрије.

Кад се узме, господо, да би општина овом лутријом створила себи јак доходак неоптерећавајући грађанство новим дажбинама, кад се узме још у рачун и то: да би за водењем такве лутрије остало у земљи и на корист општине употребљено много новца, који данас у странство на подобне лутрије иде, и кад се узме напошетку још и то: да би том лутријом исплаћивали не само више но половину годишње суме за отплату канализације, но да би та иста лутрија у исто време могла служити и као гаранција на уложени страги капитал у канализацију, — ја се надам господо да ћете овај предлог председништва усвојити и изабрати комисију, која ће са г. Борђевићем проучити ово питање и вама у што краћем року поднети на одобрење целокупни план предложене лутрије.

Г. М. Клидио. Кад би био Београд велика варош; кад би Србија била велика држава; кад би стране земље узимале те наше лутрије онда би се зар могли надати каквом успеху; али — Београд је мали, Србија је мала, нико од странаца неће куповати те лозе; десиће се одма у почетку да изађе велики згодитак, и општина ће тада имати штете место користити.

Г. К. Црногорац. Ја не устајем да бацам прекор коме; обраћам пажњу на ону, запажену тачку предлога у којој се говори да би грађани прихватили ствар са готовошћу. И ја то тврдим знајући да у *мојој околини* има грађана који би дали 100 и више дуката за канализацију и водове. Кад се узме на ум колико ми сви трима са намања канала, ја бар могу само честитати овој сретној замисли и лакоме начину да се изведе једно од најтежих питања општине, да се изврши највећи посао њезин и подмири најосетлива потреба. Ми не смемо остати на тој основи и казати, да ће та лутрија имати одзива само у Београду и Србији. Стране, и ситне и крупне срећке, нашле су проће у нашој земљи; па ће и наше наћи код њих — о томе сам више но уверен; јер без сумње срећке би растуривали познати агенти за те послове. Вотирам да се безусловно приђе овоме плану а то с тога што он носи свако благотворна установа. Ја мислим да нећ бити човека који нам ово неби одобрио.

Г. С. Станковић. И ја се слажем с тим предлогом тим пре што то неће општину ништа коштати.

Г. М. Клидио. Најкоректнији, најчистији пут за извршење канализације, јесте да приђемо редовним дохотцима т. ј. прирезу по проценту пореза, и на тој би се основи могли надати да ће се ануитет и интерес моћи отплаћивати. Што се тиче канала и водова то је јасно да их што пре морамо подићи.

Г. Председник. Према томе морали би прирезу удвојити, а то би значило на све редове удвојити данашњи варошки терег ако не и утројити га. За имућније редове — можда би то још и било боље а сиротније — не. Срећке купује ко хоће, а нико не мора. Прирез сноси свако.

Г. Ст. Добривојевић. Господо моја, ово је питање стручне природе, да ја, ценећи по себи, а мислим да ћете и ви признати, не смем и не би могао изаћи и са једном речју да о њему говорим. И за то што немам поверења у себе, а ни у друге одборнике, о томе за то ли ће лутрија бити корисна, да ли ће имати успеха, да предложем да одредимо комисију и то комисију из стручних људи у коју би напр. ушли г.г. Чедо Мијатовић, М. Вујић, Н. З. Поповић, К. Црногорац и др. која би нам дала своје мишљење: је ли могуће да на тај начин створимо извор за плаћање канализације и водова (Врло добро)

Г. Ј. Дилбер. Ја би допунио свој говор тиме што би вам обратио пажњу на оно што помени г. Црногорац. Како би било да поједине грађане упитамо, шта би они за то дали?

Г. Ст. Добривојевић. То питање, што је покренуо г. Црногорац а прихватио га г. Дилбер, нема никакве вредности. Људи би дали кад виде ствар готову, иначе неће дати ништа, јер сумњају.

Г. М. Клидио. г. Дилбер је мислио не да дају ува- пред већ да лажу колико ће дати.

Г. Дилбер. Да даду обавезу, а не паре унапред.

Г. К. Петровић. Господо, ја нисам мислио да проговорим и једну реч о овом питању, и то не с тога што је оно ситно и незнатно већ једиво с тога што је у реферату г. председника исто питање јаким, неспорним разлозима мотивисано. Председништво изnoseћи нам ово питање и предлог свој за лутрију, казало је: да у буџету општинском нема никакве циере и извора, којим би давно решену канализацију варошку општина могла извршити; казало нам је, даље, да се, према већ постојећим прирезима, боји да прилази новим прирезима, јер рачуна, да би ови били јако осетни по грађанство. Према томе остаје дакле као једини пут лутрија. Г. Клидис рече да лутрија у резултату неће бити по општину повољна. Мени се чини да се то још сад знати не може. Тој предпоставци ја бях, можда, и поклатио какве пажње, кад би општина; поради остварења канализације, имала други који извор, и кад неби у реферату председништа било изнесено мишљење стручњака г. Ђорђевића, који тврди да ће општина установом своје лутрије имати хасне. Оно је истина најлакше „ударити намет на вилајет“, оптеретити грађанство новим прирезом, али ја држим да та мера и тај корак не би могло наћи оправдања све дотле док се не докаже да нема основа и остварљивости оно, што је рефератом председништва пред нас изнесено,

Исто тако не делим мишљење г. г. предговорника ни у томе: да ће странци према општинској лутрији бити равнодушни. Ја држим да ће солидност и сигурност наших општинских лозова наћи купаца и на страни по оном е вестом разлогу, по коме такви папири и лозови са стране налазе купаца у нас. Ја рачунам да ће се о добром промету и продаји општин. лозова на страни старати и сами предузимати канализације, јер је то у интересу њихове јаче сигурности.

Оволик што се таче бојазни да наши лозове неће моћи на страни имати купаца. Сад да пређем на предлог г. Добривојевића. Г. Добривојевић предлаже нам комисију, која би дала мишљење: да ли је предлог председништва општин. начелно добар и користан по општину или није? Ја, господо, нисам за такву комисију, јер би та одлуком нашом за такву комисију показали ништа више ни мање до то: да не увиђамо преку потребу канализације и да се познајемо стање и могућност наше општине.

Ја не могу да кажем да нисам у стању да оценим предлог председништва: да ли је добар или није, него да тражим да ми то неко други каже, као што г. Добривојевић хоће; а не могу тако да кажем, осим осталог и за то, што је у предлогу као што сам и мало пре рекао, наведено да општина нема других никаквих извора за извршење канализације, и да ће општинска лутрија, по уверењу стручњака, моћи да подмири ту потребу. Кад дакле ово двоје стоји, и кад је општина овај корак и покушај само од вајде а никако од штете; онда на што још некаквог страховања и питања; на што комисија, која би и начелно ствар решавала?

По свему овоме ја сам, господо, мишљења: да одбор избере комисију, али не ради проучавања ствари у начелу, као што г. Добривојевић предлаже, већ са оном цели и задањом, као што нам је то председништво

предложило. На послетку имам да приметим: да не бих био мишљења да у ма какву комисију по овој ствари бирамо и г. Ч. Мијатовића, јер се он тога посла, због толиких својих послова, на сигурно примити не може. У осталом ако би била одређена комисија само за начелно ол. лучивања, мишљење његово о томе можемо видети из самога реферата. Он се је, судећи по реферату, повољно за општинску лутрију изјаснио.

Ово је што сам имао да кажем.

Г. К. Црногорац. Да се не тумачи хрђаво оно што сам ја мало пре рекао. Ово што сам казао да би многе моје комшије дале по 100 дук. да добију канализацију и водовода, то се не односи на целину већ се то тиче само тога краја, а ја сам првога себи у ред тих ставио. Хвала г. Петровићу на његовом говору, јер он је показао да ми не смемо друкчије чинити, и кад би ко хтео друкчије да ради — не би могао. Бојим се да нам се не пребаца да нисмо хтели да покушамо и грађанству олакшицу учинимо, а за све то ми смо позвани. Ђутање ваше показује да размислите: — и треба да размислите — али ја мислим да нема никог ко је противан канализацији и водоводима. Цео успех рада зависи од тога какви буду планови, какве буду саме шеме за лутрију. Што г. Добривојевић предлаже комисију, то је добро и ми треба да приђемо избору те комисије која ће својски да испита ствар, а неби згорег било да у ту комисију уђе и који опозиционар лутрије, који ће казати ово је добро, ово није добро, јер рационална опозиција свагда је на своме месту.

Г. С. Добривојевић. г. Петровић у своме говору од био је моју сумњу да има у одбору и једног одборника који има довољно спреме за решавање овога питања: дали ће лутрија имати добре последице. Кад је он то одбијао ја сам мислио да ће он говорити о манипулацији те лутрије и др. и тиме потрти сваку сумњу. Но тога код њега нема. Сав његов говор ограничио се на то да он оће лутрију у начелу. Он је говорио само у начелу а није казао да ли ће лутрија пролазити, да ли ће свет куповати, да ли ћемо моћи платити згодитке и др. С тога сам за то да се избере комисија која ће ту ствар прегледати и у начелу и у појединостима.

Г. К. Петровић. г. Степа поставио је врло вешто ово, питање на ону тачку, са које ће најзгодније бранити свој предлог. На дневном је реду, као што знате, предлог г. председника, којим се предлогом моли одбор да избере комисију, којој ће се поверити, да направи план лутрије. О самом плану и користи лутрије ја нисам нашао за нужно да говорим, пошто је и сувише јасно у реферату изнето; и пошто то, што је у реферату изнесено и јесте за ме озбиљна и тако рећи полазна тачка да се за предлог председништва изјасним. У томе јесте разлика из међу мене и г. Добривојевића, који предлаже комисију која ће поднети мњење: да ли је то добра ствар или није. Ја сам против тога предлога говорио и према разлозима који су у реферату председништва изнети, ја и опет понављам: да треба предлог примити. Што се тиче форме лутрије и осталог то да оставимо парочитој комисији као што је то у колико сам предлог схватио, и председништво предложило.

Ст. Добривојевић. Ја нисам био против лутрије, али нисам био ни за њу; него, као што је г. Клидис изнео

мени је пало у очи да ли ће та лутрија пролазити или не, и то ме навело на то, да предложим да се избере комисија која ће испитати, да ли ова форма (у реферату предложена) или ма која друга, може пролазити, код нашег света и на страни, тако, да од ње имамо довољно доходака. И кад зналци кажу да је то сигурно, онда можемо усвојити.

Г. К. Петровић. Као што сам слушао. Београд троши годишње 3—4000 дук. на стране лозове. Ја мислим, да ће се лозови општине Београдске радије узимати, и у Београду и у осталим српским крајевима, и то колико због тога, што ће исплата згодити бити довољно осигурана, толико и због цели, која је лутрију изазвала. Према томе, а нарочито према мишљењу стручњака у томе послу, које је мишљење у реферату изнесено, ја налазим: да говор г. Добривојевића нема јаког и оправданог разлога и основа.

Г. М. Павловић. Баш да предпоставимо да се у толикој количини и суми троше код нас лозови, опет питање је да ли ће наш свет узимати те општинске лозове, јер код људи, који купују лозове постоји та манија да они радије узимају на пр. Хамбуршке и друге. Међу тим, ми треба да будемо на чисто, хоћемо ли постићи циљ или не. Ја видим да ми нисмо на чисто. А и ја држим на сваки начин да о овој ствари виђа озбиљно поразмислити; — па како ми овде немамо ни времена ни спрехе за то, с тога ваља ствар упутирати стручној комисији.

Г. М. Клидије Лутријом се хтело да помогне сиротињи, да на њу не навалимо с дацијама. Међутим ко игра на лутрији? Сиротнија и средња класа; богаташи неће да играју. Тиме у место да помогнемо сиротнију класу, ми смо ју још више оптеретили; док, међу тим, богата се класа са свим извукла и не плаћа ништа. У осталом, лутрија је врло рђава ствар. Погледајте како у Аустрији кувају на лутрију, јер сиротиња и последњу пару даје за њу, те и услед тога пропада.

Г. М. Степановић. Пронаст та долази отуда што су тамошње лутрије већином у банкарским рукама, док ће ово код нас бити општинска лутрија, где неће бити никакве варавције. Што се тиче продаје, ја држим да онако исто како ми узимамо хамбуршке лозове да ће тако исто какав господин из Хамбурга узети наше. Међу тим треба да се учини једна проба и ја држим да ћемо продрети.

Г. К. Петровић. Кад би општину коштала што та проба, ја бих још и дозволио места зебњи, коју износи г. Павловић, али кад та проба неће ништа коштати општину, онда ја не знам зашто страховати? Ја бих предложио да ми ову ствар начелно примимо, и да одредимо комисију која ће издати план; па, покаже ли се из тога рада комисијског, да лутрија не може задовољити очекивања општине, онда у томе случају неће нам ништа сметати да мисао о лутрији одложимо. Међу тим ја опет понављам: да, кад је један овдашњи мењач, као што сам чуо, нашао рачуна и тражио да оснује лутрију у Београду; онда не знам зашто општина нема рачуна да тако што уради. Јер ако је до сигурности или ма чега другог, што вредност лутрије подиже, тога свега више је код општине, него код приватних. За то ја ипак предлагам; да се изабера комисија, која ће план израдити; а

сасвим сам против да одређујемо комисију која би и у начелу ствар проучавала. Таквој комисији, по моме мишљењу, не би било места, поред оних разлога које сам до сад исказао још и за то, што општински одбор из Београда треба да је, а и састављен је тако, да с сваком пред њега изнетом питању, дакле и о питању лутрије, може ако не више а оно бар толико знати колико је довољно за одлуку начелног примања или непримања. Иначе то би ми од прилике изгледало тако исто као кад би неко дошао код каквог мајстора да му какав посао уради, а овај би му мајстор, ма да се за мајстора таквих послова издаје, казао: чекај да питам мога комисију мајстора како то треб' урадити. Одбор треба да реши: или прима начелно предлог или га не прима; а не да упућује предлог председништва који је њему поднесен комисији поради начелне одлуке.

Г. С. Добривојевић. Било би нелогично тако радити — најпре да одбор реши и пошаље комисији своје решење, а онда да, како не може то хаснити и онда да ствар повлачимо. Ја мислим да треба одредити комисију која ће дати мишљење: да ли ће лутрија одговарати цели, а сам се не устручавам никада да питам другог за неку ствар, кад он ту ствар боље разуме. И за што да не питамо г. М. Вујића, Чеду, Антулу и др. Ја мислим да целу ту ствар ваља дати комисији и да ми после кажемо, усвајамо ли или не. Ја мислим да се то стави а гласање.

Г. С. Станковић. Мислим да је довољно говорено, па за то предлагам да се стави на гласање предлог председништва, као први, па онда даље.

Г. М. Павловић. Ја би хтео још нешто да проговорим на последње речи г. Петровића „да нема смисла да питамо стручне људе.“ Ја држим да нема ни једног питања које смо ми решили, а да за њ' нисмо питали стручну комисију у којој су били чланови — како кад — и из одбора, и ван њега по природи предмета.

Г. К. Петровић Молим вас шајте ми ма једну ствар коју смо ми упућивали каквој ван одбора комисији, пре но што смо је у начелу примили.

Г. К. Црногорац. Било да примите начелно, као што предлаже г. Петровић, или да комисија да реферат о тој ствари — мени се чини да је тежиште питања у томе, да се хоће да образује комисија која ће питање да проучи најпре са стручне стране, па да га онда решимо. Поред тога, тежиште питања лежи и у томе, да се сложимо, у питању: да ли ће та комисија да покаже да, ли је то лутријска та срећачка манипулација једина за нас повољна, и да ли та манипулација може да изведе наше жеље. Но било да се избере комисија ad hoc или реферирајући све једно је, главно је, да се зна да ли смо ми сви за овај предлог, а у то ја не сумњам.

Г. К. Петровић. Ја имам да кажем г. Павловићу да ме није добро разумео. Нисам ја казао да не упућујемо предлог стручној комисији, већ сам казао да одбор не донесе такву одлуку, из које би се видело да је одбор казао: ја не могу да решавам предложену ствар, јер је никакво не разумем; другим речма: ја сам казао и тражио да не упућујемо предлог комисији, која ће изрећи суд о томе: да ли то што се предлаже у начелу, ваља или не ваља, већ да ми кажемо начелно хоћемо ли или не? Хоће

и пак то бити заиста у оној мери по општину од комисије, као што је у реферату председништва изнело, или неће бити — о томе комисија, коју будемо изабрали, имаће да да своје мишљење и свој суд.

Г. Д. Миловановић. Противан сам да се начелно решава, кад ми признајемо да нисмо за то способни да оцењимо важност и резултат те лутрије. Зашто сад да решавамо а после кад дође реферат ми да одбацујемо? Ствари ништа не смета, да кад комисија поднесе реферат и у њему каже да је добра ствар онда ту ствар и да решимо. Ја сам за то да се упути комисији која ће о томе поднети своје мишљење.

Г. М. Кљидис. Да допуним г. Добровољевећа предлог. Комисија која ће да реши како у начелу тако и појединостима, потрудиће се да одма како се образује на првом саставку реши, хоћемо ли моћи томе да приступимо, и нама ће то решење да пошље, а о осталом нека решава доцније.

Г. Коста Петровић. Не слажем се ни са г. Миловановићем, јер сам уверен да ће свака комисија, проучивши пажљивије предлог председништва, изјаснити се за начелно примање предлога. Ово пак уверење моје поглавито црпим из оних разлога који су у реферату председништва изложени. Комисија може ваћи да се лутрија неће рентирати као што г. Кљидис вели, и ми са тога можемо напустити мисао о лутрији. Али све то још није довољно да нас реши сад од начелнога одлучивања, јер ми сад према податцима у предлогу, ништа не смемо у штету предлога предпостављати.

Г. М. Павловић. Повремено се питање о неким установама које ми морамо усвојити, па се тражи начин како трошкови око њих да се покрију. Као један начин изнета је и лутрија. Изнесене су и штете те лутрије и према томе ми нисмо на чисто да ли ће нам то показати повољне резултате? Ако заиста она покаже да се помоћу ње могу подмрвати наши издатци, то је можемо усвојити. Из овога свега излази да ми треба о овој ствари да промислимо, а по што овде нема таквих стручњака, који то могу одма казати, јасно је да се ово питање мора њима упутити, и кад они нађу да је добро онда га и ми можемо усвојити. У исто време ја мислим да би од комисије могли потражити мишљење да ли има и друга пута за ову ствар ако налази да је овај незгодан.

Г. Ј. Дилбер. Ја бих питао г. Кљидиса каква нам опасност прети кад покушамо. Ако видимо да немамо успеха онда можемо ствар повући; а ако има успеха што је не би усвојили?

Г. М. Кљидис. Може да се повуче, али је то скочаво са трошковима. Изнећемо на пример 300.000 дин. лозова Премија и згодитци коштаће 270.000 дин. може да се извуче првога вучења 200.000 дин. а општена продла за 50.000 дин. и општина мора да плаћа. Узмимо да се боље прода, да добијемо 100.000 дин. опет може та несрећа настати да се извуче први згодитак — свакако општена штетује.

Г. Председник. Као што сам и мало раније казао, са лутријом треба поступно ићи т. ј. у почетку предати саобраћају мању количину лозова од суме на пр. 100.000 дин. а доцније то поступно повисавати.

Г. М. Кљидис. Онда неће бити довољно прихода, те опет циљ није постигнут.

Г. М. Павловић. Кад је питање о штети ја држим да и ако само покушамо да ће бити штета ако не материјалне а оно моралне. За то мислим да треба са овом стварју да будемо начисто, и ако је већина одборника мишљења да ће лутрија дати повољне резултате, онда да усвојимо. Међутим мали је број одборника за то да се то решава ма и у начелу. За то сам да се упути ова ствар комисији која ће нам казати да ли је то пут којим ћемо доћи до резултата. Комисија ће то да каже, јер ће у њој бити људи, грађани који осећају као и ми и којих се ова ствар тиче као и нас. У ту комисију требало би да уђе и који од одборника,

Г. Ј. Дилбер. Да је то тако неполезна ствар ја мислим да не би нико њу предузимао. У осталом до сад нико ко је то започињао, није рђаво вршао; ваљда и ми нећемо.

Г. К. Црногорац. Циљна важност ове ствари ја би господо, желио да је још мало пропратимо, али никако да полазимо са песимистичког гледишта. Ја би желио да се о тој ствари још дебатује.

Г. Ст. Добровољевић. Да се стави на гласање.

Г. Председник. Шта желите да се најпре стави на гласање, јер осим мог има и других предлога? (Чује се: „најпре ваш; по реду.“)

Онда молим да се гласањем за и против реши прима ли се предлог председништва.

Г. Ђ. Козарац. Ја држим да ни један од одборника није противан овоме што је г. председник изнео; па дакле о томе гласати излишно је, јер смо сви за то (тако је) Питање је сад да ли је овај начин који је изнет, једини да се циљ постигне или не — о тој ствари ваља гласати (жагор).

Г. Председник. Закључком предлога ја сам тражио да се питање упути комисији која ће га проштудирати и даље што треба учинити као увек што бива — дакле поднети реферат одбору; после којег тек донело би се дефинитивно решење у одбору.

Г. Др. М. Леко. Кад примамо да изберемо комисију да ту ствар проштудира, ја мислим да јој не треба узимати руке и сграничавати је да само ова о лутрији подноси мишљење, већ јој дати права да нам покаже и друге путеве.

Г. М. Павловић. И ја сам мишљења да комисији ваља оставити шире поље рада, по што је овде главно извор којим ћемо те издатке да покријемо, а то ни најмање не искључује предлог г. председника.

Г. Председник. Онда је, господо, било много лакше да се је још и пре тога предлога предложила комисија, која би имала ту задаћу да нађе начине за исплату расхода око канализације варошке. Ако би се мишљење г. г. одборника: Лева и Павловића, усвојило онда ћу ја мој предлог повући. (жагор и узајамно договарање). (Чује се: „да гласамо о предлогу председништва, доста је дебате.“)

Г. Председник. Ко је зашто да се овај предлог председништва прими кажаће „за“ ко је противан кажаће „против“ (Сви смо за). Има ли ко да је противан (Нема). Сад да изберемо комисију.

По узајамном споразуму беху кандидовани г. г. Ма војло Клидис, Милан Ђорђевић, Коста Црногорац, Вучко Стојановић, Др. Михајло Вујић, Јован Антоновић, Милосав Миловановић, Тихомиљ Марковић, Мита Ракић, Јаков Левенсон, Коста Петровић, Паја Манојловић.

Г. Председник. Примате ли ову комисију (Примамо).
Оглашујем да је одбор једногласно.

усвојио

предлог г. председника о усановљењу општ. лутрије и

изабрао

комисију од г. г. М. Клидиса, М. Ђорђевића, К. Црногорца, В. Стојановића, Др. М. Вујића, Ј. Антоновића, М. Миловановића, Т. Марковића, М. Ракића, Ј. Левенсона, К. Петровића, и П. Манојловића, која ће ствар проштудирати и општ. план лутрије поднети.

Бр. 30

Г. Председник г. Министар народне привреде одобрио је решење одборско о концесији „трамваја.“ Молим вас чујте акт (прочитав). Да саопштите предузимачу, и, ако пристаје, да комисија састави уговор. Оглашујем да је одбор

примио:

к знању одобрење г. министра и

решис:

да се акт министра нар привреде саопшти предузимачу, па, у случају његовог пристања, поглавито с погледом на порезу, да већ изабрана комисија изради пројект уговора и одбору га поднесе.

Бр. 31

Г. Председник. На дневном је реду одобрење лицитације о откопавању сјеничке и писарске улице. Најнижу цену у 56 п. д. понудио је Бихлеј Лујте; чујте протокол лицитације (прочитав).

Г. Ј. Далбер При грађењу услова за подизање тротоара изгубљено је нешто из вида што треба поунити. Није казано да се предузимачу може давати новаца аконто свршеног и примљеног посла, јер без тога не би ни један предузимач могао издржати. С тога мислим да и то треба додати.

Г. К. Петровић. Заиста, кад смо решили да се извесним предузимачима уступи грађење тротоара на западном врачару по цени, која је на лицитацији изишла, ми смо том приликом заборавили ставити и тај услов; да предузимачу може општинска благајна према урађеном послу давати аконто и то онолико колико одређена комисија нађе. За то сам мишљења да накнадно решимо да се предузимачима може аконто давати. А кад сав посао буде готов онда од појединих да општина наплати дотичне суме.

Г. С. Добривојевић. Пре су неки предузимачи узели на се да праве тротоар, и откопавају земљу, они су мени довели уговор и у колико сам ја тај уговор читао штудирао и разумео, мени се чини да ми нисмо имали права да уговор раскидамо. Ја обраћам на то пажњу, бојећи се да не награбусимо те да људима мораднемо штету надокнађивати одкопавањем земљишта за тротоаре.

Г. К. Петровић. За откопавање као и за подизање тротоара решено је још у Јуну пр. год. и после тога у Септембру је закључен уговор с предузимачима о томе послу.

Много доцније, а то је у децембру месецу пр. год. тек је решено да се и средина улице откопава и да се и то да на лицитацију. Према томе апсолутно је немогуће да се доведе у везу питање о тротоарима са одкопавањем средине улице, јер није се могло дати нити се је предузимачу дало право у Септембру месецу и за одкопавање средине земљишта, кад је о томе одбор решавало тек у Децембру пр. год. То предузимачи можда изводе из какве речи или фразе у уговору, који они по својој вољи и на своју корист тумаче; али, господо, ја сам прочитао уговор и могу вас уверити: да сва његова садржина јасно показује да се уговор односи само на откопавање земљишта за тротоаре, а не и на одкопавање средине. Према томе, што с средини нема ни помена у уговору, ја мислим да ми не треба да се бојимо ничега, него да одобримо лицитацију, а да још допунимо да се предузимачу према урађеном послу и према оцени комисије може аконто давати.

Г. С. Добривојевић. Господо ја сам ово изнео да не би општину навукли на штету и ја сам мишљења да се тај уговор да мени г. г. Петровићу и Миловановићу да га прочитамо и проштудирамо (Врло добро.)

Г. Ј. Далбер. Ја нисам уговор читао, али свакоме је јасно да, док се тротоари нису откопали, није се могло знати колико и шта ће требати на средини да се откопава, па према томе и није могло бити речи о томе у првом уговору.

Г. С. Добривојевић. Ја предлажем да се лицитација усвоји, а ако нас тројца нађемо да се уговор не може раскидати ми ћемо задржати лицитацију.

Г. Председник. Примате ли лицитацију (Примамо).
Оглашујем да одбор једногласно

одобрава

лицитацију с тим да комисија од г. г. С. Добривојевића, г. К. Петровића и Д. Миловановића предходно оцени може ли се то учинити према уговору са предузимачем који откопава тротоар у истим улицама.

Односно одкопавања на тротоарима — да предузимачи који откопавају тротоаре на западном врачару — Г.Бр. 49 имају право аконтовати из општинске благајне за урађени посао по онолико колико то од одбора одређени комесари нашла буду. А кад се сав посао свршио буде, онда општина одмах да тражи и наплату од појединих по онолико, колико за кога буде предузимачу платила.

Бр. 33

Г. Председник. Одборско решење о отпуштању инжињера г. Буре Љочића саопштено је г. министру и он је исто одобрио. Сад мислим да треба да распишемо конкурсе. По међусобном договору би

решено:

да се распише конкурсе за упражњено место општинског инжињера, с роком који председништво одреди.

Бр. 34

По прочитању су аката којима се траже уверења о владању и стању криваца и ђака и одбор

изјављује

да су: Никола Јовановић кувар код „2 сокола“ непознат Милован Бркић писмоноша и Марија Живковић удова непознати; Јован ваџеџија код Великог Петра добродетелца Јован Томић прив. професор непознат; Василије Стојковић син Мије Стојковића бив. професора непознат; Душан Поповић ђак IV раз. гим. свротног стања.

Састанак закључен у 7¹/₂ часова.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Председништво. Указом Његовога Величанства Краља од 4 ог ов. мес. досадањи председник општине, наименован је за министра грађевина.

*

Наредба. Услед појаве епидемије у Славонији (Осеку) савитетска полиција издала је наредбу да се прегледају на станицама жељезничкој и савској путници који долазе из Осека а да се обрати пажња и на све оне путнике који долазе из Славоније.

У вези са овим наређено је да се врши преглед свега оног што се увози за пијацу.

Забрањено је и захватање воде из Дунава, што је пре кратког времена било дозвољено.

*

Регулација у бари Венецији. Комисија која је имала да проучи план и предлог за регулацију баре венеције, свршила је свој посао и подвела извештај у два подељена мишљења. Извештај тај изнеће се још првој одборској седници.

НИВЕЛАЦИЈА

Реферат о целокупном досадањем и будућем раду око нивелања вар. Београда. — 30 Септембра 1886

Београд.

IV.

Шта је до данас израђено.

Од почетка предузимане су и извршивате по реду улице, које ће по својој важности, положају и потреби или служити као базе за остале побочне улице, или које су морале што пре планирати и кадрирати.

Тако су измерене, скинути уздужни профили и повучене нивелете у овим улицама: 1. Кнез Михајловој, 2. Краљ Милановој, 3. Крагујевачкој, 4. Обреновој, 5. Кнез Милошевој, 6. Споменичкој, 7. Сјеничкој, 8. Пријеполској, 9. Писарској, 10. Орловићевој, 11. Сарајевској, 12. Фрушкогорској, 13. Мостарској, 14. Чардаклијној, 15. Колубарској, 16. Жетијачкој, 17. Вишеградској, 18. Суводолској, 19. Соколској и 20. Ибарској.

Дужина свију овех улица износи 11.026,07 метара. У ибарској улици повучен је један део нивелете, у колико је веома нужно било ради саобраћаја да се земљиште испланира.

Даље планови нису начињени, а штациониране су и изнивелане ове улице: 1. Дубрзачка, 2. Градско поље (Горње и доње), 3. Дечанска, 4. Душанова, 5. Видинска, 6. Которска и Дунавска.

Штациониране су а још не нивелане ове улице;

7. Узуи Миркова, 8. Велика пијаца, 9. Васина, 10. Обилићев венац, 11. Глумачка, 12. Цариградска 13. Кас триотова 14. Скадарска, 15. Позоришни трг и 16. Цетињска улица.

Дужина свију ових нескиннутих улица износи 8.158 метара.

Целокупна сума у раду, или израђених улица, износи 19,184 метара.

V.

Шта има још да се ради,

Кад поставимо да има свега око 60 километара улица у рејону вароши Београда, изузев мајур и остале ван линијске улице, и број израђених или у раду улица одузмемо онда настаје још да се измере и скину око 40.816 метара.

Сем уздужних профила имају за сад да се учртају у ситуацијоном плану ширине тротоара, коловоза и положаји олука.

По што не би било целесходно и паметно да се нормирају ширине тротоара и коловоза за све улице сразмерно њиховим ширинама, као што то техничка правила захтевају, за то што нису свуда улице просечене по ширини сразмерно саобраћајној потреби. Стога је врло нужно да се за скоро сваку улицу на то се према стварној потреби одреди ширина коловоза и тротоара. За то је, нарочито за главније улице, неопходно потребно да се начине и учртају засебни нормални попречни профили, као што сам то за кнез Михајловој улици начинио.

С погледом на данашње и будуће потребе, на полагање коловоза за трамвај добро би било да општине том приликом пројектира и регулацију већине београдских улица.

То би био рад који стоји у вези са нивелањем Београда.

VI.

Предлози.

Из наведених разлога у деловима под I и II мишљења сам да се продужи даљи рад на терену и скидање уздужних профила на исти начин као што је до сад рађено, са том допуном, да се апсолутно усвоји по пречно профилисање, одмерајући одстојања од осовине до олука и фронтана. Ма да се тим нешто више потроши времена, али се: 1.) постиже већа тачност у мерама и положају и 2.) било да се нарочито скидају на план попречни профили, било да остану у карнетима, увек ће ти податци, уз евентуалну допуну још по којих тачака, добро доћи и потребовати општинском инжењеру при евентуалном израчуњавању квадратура или кубатура.

По што наступају краћи и променљиви дани, и остаје још врло мало времена за рад у пољу, то би ва-

ОВОМ БРОЈУ СЪЕДУЈЕ ДОДАТАК.

љало ово време, док се год може, употребити искључиво на теренски рад, те да би се до зиме могло што више премерити, а само зима и остали дани, кад је теренски рад немогућ, да се на цртање употребе.

Оно зимње доба, које би по свршеним уздужним профилима премерених улица преостало, употребило би се на упртавање тротоара, олука, на цртање нормалних профила и регулацију улица.

Чим гране пролеће ваљало би наставити и довршити нивелање у колико не буде довршено.

О особљу.

Мислим да би требало — садањи број техничког особља задржати. Не би било економно исти повећавати за то:

1.) Што је зима на прагу, па преко зиме увећани персонал не би имао довољно посла, ни места ни средстава за цртање.

2.) Што сад општина располаже само са једним добрим нивелацијоним инструментом и таман се може овај број персонала корисно распоредити за рад у пољу и у канцеларији.

Дакле, имали би да продуже даљи рад на нивелању осим потписатога, још г.г. Гулић инжењер, М. Петровић инжењер, и на место г. Ковачевића, који је изабрат за питомца државног, имао би се узети један ваљан техничар.

Држим да би по општину било економно а по земљу корисно, да се умоли Господин Министар Грађевина, да на место г. Ковачевића пошаље једног ваљаног подинжињера.

Мислим да је одбор општински при свом првом опредељењу награда имао у виду рок од четири месеца дана, за који је у комисијском реферату наглашено да ће плахови моћи бити готови.

Међу тим у првом делу овога извешћа очито је доказано, да није било могуће на овај начин а са овим сретвима и снагама за то време посао извршити.

Дакле, далеко би било да се опредељена награда простире до дана коначног довршења планова. Јер, биће и општини и већани овд. грађавина познато, да је био заложен лесот труд, колико то само жив човек заложити може.

Рад, било у пољу, било у канцеларији до последњих дана започинат је између 5 и 6 часова изјутра а свршаван кад је сунчане светлости нестало.

Потписати би желео, да му општина колико — толико месечно примање определи, једино за то, што, изложен спољним трошковима не би могао сачекати хонорар до свршетка рада. Кад рад буде у свему готов и сви се планови, односећи се на нивелање предаду општини, тада се оставља председништву да оцени извршени посао и према томе и награди.

Г. Гулић је изјавио да му није могуће ниже испод 300 динара месечно радити.

Г. Петровић жели да му општина месечно примање определи, пошто му је то једина зарада, и нада се, да ће представништво исто, пристојно његовом раду и положају и одредити.

Г. Ковачевић престаје од 1 октобра у општини на нивелању радити.

Потписати и г. Ковачевић, кад се изоставе дани припреме, отпочели су рад око нивелања у општини 15 јуна т. год. г. Гулић ступио је и отпочео радити у општини 8 јуна т. год.

Г. Милан Петровић ступио је и отпочео радити на нивелању 1 јула о. г.

Тако 4 месеца истиче потписатом 15 октобра 1886; Г. Гулићу 8 октобра, г. Петровићу 31 октобра.

Г. Ковачевић радио је три и по месеца.

Пошто је у питању хоће ли општина одобрити нивеласање на досадањи и предложени начин и хоће ли се у опште продужити даљи рад и, хоће ли се мени даље исти поверити, то ми је дужност да овде господи: Гулићу, Петровићу и Ковачевићу топло и братски захвалим на њиховом досадањем неуморном труду и у дане кад јулијска жега убијаше сваку енергију, као и готовости, да моју жељу прихвате и изврше.

Учтиво молвм представништво општинско да би ме у пита краћем времену о решењу своје известило по свима тачкама овога извешћа које општинско решење очекују.

Стеван Чађевић
Инжињер

НЕСЛУЖБЕНИ ДЕО

ПИСМА ИЗ РУСИЈЕ

(париском „Солеј“ у)

Петроград 3 феб. 1887.

Сви гласови који нам стижу са стране јављају о паници која је у Паризу све освојила. Да ће нека узрујаност обузети финансијски свет, дало се лако и предвидети, али овде се није мислило да ће и толиког лома бити. Наравно, да се сам појав приписује класичној лакоумности Фравпуза — што се и правда фактом — да, баш у часу кад се свет тако уплашио, најбољи ауторитети сложено тврде: да ће за ово пролеће мир остати на миру. У петроградским политичким круговима, свакако, држи се да ће доћи до рата само ако би кнез Бизмарк био потучен на предстојећим изборима. У исто време сматра се као извесно, да ће многи од оних чланова католичког центра, који су најпре одбили септенат, сад гласат за исти; и да је, према томе, победа Бизмаркова осигурана рат — одложен, у најмању руку до године. Огуда, зар и она одланутост у Петрограду и онај почетак наде који долази после страха од највеће катастрофе. Политика је, према томе данас друга а на прве брига наша — на чему можемо и благодарни бити — јер нам већ пробише главу са „Бизмарковим плановима“ и „убојним спремама ђенерала Буланжеа“! Сад се опет враћамо и мало веселијим стварима и разговорима — као што су — позоришта, књижевна предавања г. Вајнберга, раздавање награда географским испитачима Средње

Азије, и најзад Пастерово истање које смо за ово неколико месеца и заборавили. Г. Пастер, нарочито, јавља се понова као јунак времена, или правије рећи као грешник на чија се леђа товари сви греси медецине. Лане смо га славили као полу-бога, и у мало што му не подигосмо олтаре. И учени људи, и двор и сав остала свет подли одушевљење париских Пастероваца; а свуда се говорило само, како ће се отворити антирабични заводи у Петрограду. Москви, Одеси и Харкову. Настаде прави занос и појама. Све потрча да провађе кога год је каква животиња ујела. О такве су се болеснике отимали и сваки се хвалио да их је излечио. За цело, популарност је нешто веома пролазно, кад се мора рећи да овде данас са Пастером са свим *обратно* стојимо. Као год и кнез Батемберг он (Пастер) је у Русији дочекао и славу тријумфа и горчину пораза. И баш многи од оних људи који су га у облаке дизали сад су се противу њега најжешће окопили. Па даје ли се како објаснити овај обрт? Мучно доста. Мени је сва ова хука само један доказ да свет не верује у рат. Велим „свет“ јер влада се и даље у тишини оружја и спрема за сваки случај. Тако из доброг извора дозвољено да предстоји указ о забрани извоза коња из Русије и јевропске азијске (већ је изашао — Ур.); а тај ће корак значити од говор Немачкој и опомена Аустрији. Но ни то није све. Командант литванског корпуса (у Вилни) баш је сад извао наредбу подручним му офирима кавалерије и пешадије, да носећују предавања која ће војени стручњаци држати о најновијем напретку артиљерије као и о улози коју ће ова имати у будућим биткама. Поред тога, јужна војска организовала је оне чувене одреде убојних ловаца о којима сам вам говорио пре неколико недеља. Ови борци бирају се из средине најразвијенијих и најокретнијих људи и задатак им је: да се вежбају у извидничкој служби, трагајући легла курјачка по шумама Нове Русије и Украјине.

Осим тога министарство марице ради на појачању руске флоте, која је већ прилично одмакла и дејствује у водама Црнога мора. У тој цели отворен је стечај за грађење неколико оклопних првога реда. Прва три пројекта припадају капетанима Кеавију Ратнику, Јовану и Александру Леонтијеву. Примедбе се праве, и то не без неке горчине, што се нико од Инглеца предузимача није јавио на стечају —

Најзад решено је да се граде још неколико нових војничких жељезница у Азији.

Један парни трамвај везаће Аскабад са Медедом — то јест Закаспију са Персијом — на дужини од 240 километра. Подизање ове пруге учиниће да Персија са свим дође под руку Русије; док ће економске користи бити од највишег значаја. Медед је највећи трг у Ирану. Његови „пазари“ били су до сада скоро искључиво плаћени од инглеских фабрика, који су са великим трошком, а преко каравана, доношени из Индије или са персијског залива. Отварање, пак, аскабадске жељезнице даће при-

лике и московским трговцима и кавкаским индустријалцима да извозе у Персију своје памучне еспапе, чохе и лаке свиле, као и да победе на дотичним пијацама са својом ненадмашном јевтиноћом. Исто се тако надају и велики произвођачи шећера — данас махом запалих са оборених цена свога артикла — који се не продаје скупље од 35 пара фунта — велим — надају се да ће у Персији отети шећерну пијацу Французима који данас тамо савршено господаре.

Дакле, сви ови чиновни, као и многи други, јасно сведоче, да Русија све више тежи да се развије на југу. То је правац којим ће од сада тећи њена политичка, трговачка и војничка струја, или, ако ћемо још боље да се изразимо, њена цивилизаторска најаезда. С тим хоћу још да кажем, да Цариград није, као што се у Јевропи мисли, једини циљ руских славнофила. И Малој Азији и Персији и Авганистану суђено је да једнога дана подпадну под посредну или непосредну власт руског цара. Управо, прилика је да ће ова царевина (Русија) пре допрети до персијског залива но до Пропонтијада, и да ће се много раније доклати и Херата и Техерана и Ерзерума неголи што ће Цариграда. Овде свако и предосећа такву будућност, па се у руској војсци и чини много да се науче азијски језици Путници и трговци руски већ продиру у дивље дубине Средње Азије, док се, као чудноват знак времена, може забележити и само отварање *мусломанско-татарског* позоришта у Тифлису, о коме су новине на југу донеле пуне ступце појединости. Оно, ми смо већ имали театре, малоруске, пољске, немачке, шведске, финске, естонске, ђурђијанске, летитшке, јерменске па чак и јеврејске; али је још један требао па да збирка буде потпуна. Најпре је изгледало немогуће отворити га, по што обичаји мусломански забрањују женама да излазе на позорницу; но и та препона буде савладана, кад мусломански глумци добију у помоћ неколико хришћанских глумица. Нов театар, дакле, отпоче своју радњу са једном низом представа комада који носе наслов „Господин Жардан“ Истина то није никакво ремек-дело — похитајмо да то кажемо — али се ствар тиче једног младог мусломана из добре фамилије који хоће да иде у Париз. Господин Жардан — а то је један ботаничар француски који је дошао да изучава флору Кавказа — налика младичу све лепоте и дивоте Француске саветујући му да дође да их се нагледа. Али цела фамилија скочи да спасе своје дете од такве опасности — е га Париз може опчинити и навести да на Коран заборави! Него, Господин Жардан бе ипак успео у паклену му плану, да не би неког старог дервиша, који са својим волшебним вражбинама за тили часак збриса тај Париз с лица земље. Као што видите, средство је колико просто толико и радикално. Главни је да победу одржавају добре прави правога мо Ислама, и тако наш млади пријатељ неће доћи та на изложбу 1889 године! — Што се самог начина

представљања тиче он је такође врло прост. Цела се драма одиграва у једном помадском шатору, и глумци седе ту прекрштених ногу од дизања до спуштања завесе, Драматурзи Кавказа остају, дакле, и даље строги класици, презирући вулгарности позорнице и све њене згоде и обрте, а поштујући боље и од Корнеја и Гогоља тројство: радње, места и времена.

Нат: је отварање татарског позоришта у Тифлису догађај чији би друштвени значај могао измаћи онима који се интересују за будућност Истока. Факт је да су они хришћани и мусломани, који су се до јуче дивљачки гледали, у дотичном партеру седели једно до другог. И саме *буле* нису се бојале да заузму места у ложама до хришћаских жена. Ту је нарочито дошао и неки персиски тенор из Техерана и један музичар са Кавказа који умеде у тамбуру дивно ударати, и који је чудеса правно свирајући домаће комаде. — Дакле, при свој верској и племенској мржњи при свом историјском супарништву и моралним предрасудама — ево где се Јевропљани и Азијати можда, први пут састају под један кров светковања. А карактеристично је и то: да о оно чему се ту говори да је то *Француска*; а чаробно име које кроз четири часа у ушима њиховим одјекује — име пуно искушења, опасности и тајанствености — да је то: **Париз!**

ЖЕСТИНА ИЗБОРНЕ БОРБЕ У НЕМАЧКОЈ

Једном париском листу шаљу из Берлина овакав опис садање изборне борбе у Немачкој:

„Доиста! од кад је парламентаризма на свету, није ваљада било ни жешћих, ни страснијих ни бурнијих избора од ових данашњих у Немачкој. Политика, као политика, мало се или и нимало не спомње у овој чисто политичкој борби. Не. Ту се највише апелује на верске и ратничке страсти; буди се антисемитизам, диже се протестантска лига, а позивају у бој и ђаци и учитељи и сва стара борацка удружења. Једино жене и деца што до сад беху поштеђени; али ево где сад почеше и њих да увлаче а ево вам и једног примерка позива које су немачке жене добиле:

„Ви (Немице) треба да примите на се у данашњој изборној борби ону улогу коју су ваше старе преткиње, германске јунакиње одиграле на бојноме пољу: распаљујући своје мужеве на подвиге, подржавајући их у часовима искушења а казнећи својом ругом и презрењем све слабобање и кукавице. Ми пре свега од вас тражимо да не сметате вашим људима у раду на избору. Друго, тражимо да и саме ту делом припомогнете — у толико више — што су женске главе много способније за пропаганду од мушких. Јер, не само да је језик њихов одређенији и бржи него су и уста њихова меднија, глас

умилнији, а поглед јачи и од најјачих.!!! Истина је да су од *Еве* на овамо, жене навеле људе на много зло, али су их навеле и на много добро. *Ево прилике, и то дивне, да их наведу на добро.* Устајте за то, о мајке, сестре, супруге и заручнице немачке! **лађајте се** вашег задатка и истрајте јуначки до краја.!

Понављам, ево са каквим се лирским и библијским огњем апелује на женску помоћ у мушкој борби. Са децом бива другаче. У њиховим гимназијама задају се на латински превод овакви задатци:

„Од ово неко доба имамо прилике да видимо како и велики људи могу бити нападани. Тако, при свим огромним заслугама кнеза Бисмарка за отаџбину, скупштина је одбила његове законе о војсци. Он ужива међу тим толико поверење свога цара да је Њ. В. отерало такву скупштину. Нити треба мислити да ће он ићи да моли своје противнике. Напротив он ће само дати нове доказе како потпуно заслужује име „*возденог канцелара*“....

Београд 3. Фебруара 1887 год.

ПИЈАЦА БЕОГРАДСКА

ШТА ЈЕ ПРЕШЛО КРЕКО ОПШТИНСКОГ КАНТАРА

ТЕЖИНА		За Месец Јануар	ПРОСЕЧНА ЦЕНА	
ЛИТРА	КИЛА		ДИН.	ПР.
	367.317	Пшенице	16	20
	287.691	Пшеничног брашна (лебног)	20	26
		„ „ „ финог		
	58.034	Кукуруза	10	45
	2.760	Кукурузног брашна		
	10.675	Јечма	10	22
	170.818	Овса	10	22
	28.501	Ариџика	42	30
	59.625	Мекња	8	
	1.800	Крива		
	8.091	Пасуља	18	
	4.243	Лука црна	14	10
	1.180	Китран	20	
	44.183	Креча	3	61
	149.427	Сена	4	02
	12.465	Сламе	2	80
	402.227	(узике шљива споре	22	50
	1.649	Ораја	27	20
	773	Мисти	80	
	80.533	Свиње	59	65
	23.340	Кромира	5	75
	20.053	Јабуре	16	
	1.287	Кајмака	96	40
	95.700	Ракије меке	20	
		„ луте		
	29.900	„ комое		
	54.900	Вина црна	23	65
		„ бела		

УВОЗ ИЗ АУСТРО-УГАРСКЕ

40.950	<i>Брашна</i> . . . . .
15.120	<i>Пасуља</i> . . . . .
5.690	<i>Мечина</i> . . . . .
	<i>Шпиритуса</i> . . . . .

ИЗВОЗ ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ

ТЕЖИНА		
ЛИТАР	КИЛА	
674.593		<i>Сувиш иљива</i> . . . . .
1.332		<i>Шишарака</i> . . . . .
27.467		<i>Колада кожа Овчији</i> . . . . .
27.560		" " <i>Јагњечиш</i> . . . . .
2.250		" " <i>Кавлана</i> . . . . .
22.433		" " <i>Козириш</i> . . . . .
375		" " <i>Телекиш</i> . . . . .

СТЕЧАЈ

При општини вароши Београда упражњено је место првог инжењера, коме је буџетом регулисана плата на 5.004 дин. год.

Ко је вољан да се све службе прими, треба да се са документима о спреми својој обрати Суду општинском до краја Фебруара т. год.

Изабрани биће одмах извештен а осталима ће се вратити документа.

Од стране Суда општине вар. Београда 28 јануара 1887 год. АБр. 75.

Општини вар. Београда потребан је још један стални инжењер, коме је општински одбор буџетом утврдио плату од 3000 дин. годишње.

Према томе позивају се сви они инжењери који би се хтели општинске службе примити да се са документима о спреми својој обрате општинском суду до 1-г а избор извршиће се најдаље до 15-г фебруара т.к. године.

Изабрани ће се одмах извести, а осталима документима вратити.

Од стране Суда општине вар. Београда АБр. 1992 — 31 Децембра 1886 год.

НАЗНАЊЕ

Општински Суд сматра за потребно и опет скренути пажњу грађанства на то, да извожење ђубрета из варошких кућа и зграда имају право да врше само концесионари *браћа Г. Стојишићи*.

Они имају у дужност да из сваке куће изнесу недељно по једанпут све *ђубре које се накупили*. Месечно за сваку партију кирајцаја дужне су газде тачно плаћати концесионару 60 дин. пара; али зато је концесионар обвезан и из авлије износити, а не само са капије узимати ђубре.

Према решењу министра унутрашњих дела од 18 Септембра пр. год. СМ. 5740, којим је решењем оснажена концесија за изношење ђубрета, сопственици зграда дужни су пријављивати концесионару све партије својих кирајцаја, да би избегли одговорност која их постижава на случај неизвожења ђубрета или неуредног плаћања таксе.

Од стране Суда општине вароши Београда 25 Новембра 1886 год. АБр. 1887. год.

Објављује се грађанству ради знања, да ношење леда са земљишта и обала општинских преко општинског земљишта стоји под надзором општине београдске, и да се од једних кола леда плаћа у корист касе општинске такса по 30 пара дин.

Печати се дају по наплати таксе у канцеларији рачуноводства судскога.

Према овоме, сваки онај ко жели односити лед дужан је предходно јавити се суду и таксу платити, јер који се ухвати да ради противно овоме судском наређењу казниће се четвородуплом таксом у корист касе општинске.

Из седнице суда општине београдске 5 Јануара 1887 године Бр. 1. Београд.

По §. 28 уредбе о кафанама од 25 маја 1864 год. (Збор XVII стр. 172) бакали могу у својим бакалницама продавати отмена вина и ракије, и фабрицирана пића (рум ликера и т. д.) у запечаћеним флашама. Сво то пиће могу и крчмити у својим бакалницама, но само на мале чаше. Бакали немогу никакво у бакалницама продавати обично вино, пиво, бермет и томе подобна пића.

По чл. закона о крчмарини од 20 јуна 1882 г. у ред бакала долазе и ликерције који такође смеђу крчмити само она пића, која могу и бакали, и са онаквим истим ограничењем, с каквим и бакали.

Но како се дознало, да се изложеног прописа законског не придржавају ни бакали ни ликерције, то је општински суд нашао за нужно да их овим путем опомене, да престану са крчењем обичног пића и да фабрицирана пића крчме у својим дућанима само на мале чаше, а никакво на ношење по кућама. ако не желе да их постигне казна, која је за први пут 100, за други 200, за трећи 400 а за сваки поновљен случај 500 дин.

Од суда општине вароши Београда 15 Јануара 1887 год. СМ. 1344 — 1886 г.

Због новог разносача „Општинских Новина“ многи београдски претплатници нису на време добили последње бројеве листа. Молимо за то сву ону господу којима се то десило, да нас што пре известе, како би им се дотични бројеви накнадили, а они сами лист у будуће уредно добијали.

Администрација.